

Gorzów Wlkp., 12 marca 2018r.

pieczęć LPWIS w Gorzowie Wlkp.

HK.1611.15.2017

Znak sprawy

**SPRAWOZDANIE Z KONTROLI
W POWIATOWEJ STACJI SANITARNO – EPIDEMIOLOGICZNEJ
W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM**

1. **Data kontroli:** 11 grudnia 2017r., 19 stycznia 2018r. i 25 stycznia 2018r.

2. **Kontrolowana komórka organizacyjna PSSE:** Sekcja Higieny Komunalnej

3.1. **Imię, nazwisko i stanowisko służbowe osoby/ osób przeprowadzających kontrolę zgodnie z upoważnieniem LPWIS – upoważnienie nr KD-222.7.57.2017 z dnia 07 grudnia 2017r. i nr KD-222.7.3.2017 z dnia 18 stycznia 2018r.**

1. Agnieszka Woźniczka – kierownik Oddziału Higieny Komunalnej

2. Izabela Niekrasz – starszy asystent Oddziału Higieny Komunalnej

3.2. **Imię i nazwisko osoby/ osób biorących udział w kontroli ze strony PSSE w Gorzowie Wlkp.:**

4. **Zakres kontroli (w tym przedmiot i okres objęty kontrolą):** ocena realizacji działań w związku z interwencjami dotyczącymi występowania plagowych ilości much na terenie gminy Witnica, w tym ocena prawidłowości przeprowadzania kontroli obiektów.

5. **Ustalenia z kontroli:**

Podczas kontroli ocenie poddano działania realizowane przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wlkp. w związku z interwencjami dotyczącymi występowania plagowych ilości much na terenie gminy Witnica.

Analiza dokumentacji zgromadzonej w Sekcji Higieny Komunalnej Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Gorzowie Wlkp. wykazała, iż problem występowania plagowych ilości much na ww. zgłaszany był Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Gorzowie Wlkp. od 2013 roku.

Poniżej przedstawiony został chronologiczny przebieg działań realizowanych w tej sprawie, stwierdzony na podstawie przedłożonej dokumentacji:

Termin		Dokument identyfikujący
2013 rok		
05.07.2013r.	Zbiorowa ...y kierowana do LPWIS na funkcjonowanie fermy nerek będącej źródłem fetoru i plagi much - przekazano PPIS w Gorzowie Wlkp.	pismo z dnia 05.07.2013r.; pismo NS- HK.9011.62.1.26.2013.MDC z dnia 10.07.2013r.
07.08.2013r.	PPIS Gorzów Wlkp. – wizytacja posesji sołtysa oraz otoczenia fermy nerek – nie zwizytowano terenu fermy, ponieważ właściciel nie wyraził zgody, nie stwierdzono obcych zapachów ani much, owady zaobserwowano na domu sołtysa;	protokół kontroli nr HK-551-261/13 z 07 sierpnia 2013r.
14.08.2013r.	PPIS w Gorzowie Wlkp. przekazał sprawę do Urzędu Miasta i Gminy w Witnicy do załatwienia zgodnie z kompetencjami wynikającymi z ustawy o samorządzie gminnym	pismo z dnia 14.08.2013r. nr HK-551-7/4/13
06.09.2013r.	UMiG Witnica poinformował, iż przygotowywana jest pełna dokumentacja (określenie gatunku much, czy obecność ich jest związana z fermą, protokoły zebrań wiejskich, pisma mieszkańców, opinie specjalistów) celem przekazania Marszałkowi Województwa Lubuskiego według właściwości	pismo z dnia 06.09.2013r. nr WRG-GMOŚ.606.2.2013
2015 rok		
lipiec 2015r.	wniosek o interwencję mieszkanki wsi Białczyk w związku z występowaniem plagi much	pismo LPWIS z dnia 15.07.2015r. nr NS.HP.9022.13.2015
	PPIS Gorzów Wlkp. a) wizje lokalne posesji na terenie wsi Białczyk i Pyrzany, b) kontrole dwóch ferm nerek: W wizytacjach uczestniczył przedstawiciel Urzędu Miasta i Gminy w Witnicy oraz Strażnik Miejski. W gospodarstwie ... stwierdzono liczną obecność much.	Adnotacje służbowe z dnia 24.07.2015r.
	Pismo PPIS do UMiG Witnica, wskazujące na potrzebę opracowania szczegółowej procedury postępowania w celu zapobieżenia ekspansji owadów. Jednocześnie zwrócono uwagę na zgłaszany przez mieszkańców proceder wywożenia obornika na pola uprawne, a także na problem składowania obornika na terenie ferm.	pismo z dnia 05.08.2015r. nr HK-551-6/8/15
03.09.2015r.	Pismo UMiG informujące, iż podjęto działania związane z monitorowaniem terenu miejscowości, nie potwierdzono nielegalnego wylewania nieczystości płynnych.	pismo z dnia 02.09.2015r. (bez znaku)
23.10.2015r.	Pismo UMiG Witnica informujące, iż obornik składowany w pobliżu posesji ... został rozwieszony i przeorany.	pismo z dnia 20.10.2015r. znak: WGGGR.MOS.2011.4.1.205
30.10.2015r.	PPIS w Gorzowie Wlkp. poinformował interweniującą ... o wynikach wizytacji i ustaleniach w sprawie – wskazał na konieczność podjęcia przez Gminę w okresie wczesnowiosennym działań zapobiegawczych	pismo z dnia 30.10.2015r. nr HK-551-6/12/15
2016 rok		
01.04.2016r.	Interwencja do PPIS w Gorzowie I ... dot. dużej ilości much na jej posesji	Adnotacja służbowa z dnia 01.04.2016r.
04.04.2016r.	PPIS Gorzów Wlkp. – przekazanie interwencji do UMiG Witnica z prośbą o informację zwrotną o podjętych działaniach	pismo z dnia 04.04.2016r. nr HK-551-6/14/15

15.04.2016r.	Pismo Burmistrza MiG Witnica informujące o kontroli posesji przeprowadzonej przez Straż Miejską (nie zaobserwowano zgłaszanej uciążliwości) oraz z wnioskiem o skuteczną kontrolę podmiotów prowadzących hodowlę zwierząt futerkowych	pismo z dnia 11.04.2016r. znak: SM.1.2016
02.05.2016r. 10.05.2016r. 17.05.2016r. 21.06.2016r. 23.06.2016r.	Kolejne interwencja do PPIS w Gorzowie I dużej ilości much na jej posesji	Adnotacje służbowe z dnia 02.05.2016r., 10.05.2016r., 17.05.2016r. i 21.06.2016r. oraz protokół przyjęcia interwencji z 23.06.2016r.
19.05.2016r.	Pismo PPIS w Gorzowie Wlkp. do UMiG Witnica przekazujące kolejne zgłoszenia mieszkańców oraz wskazujące na potrzebę współpracy z WIOŚ i PLW, a także rozważenie zaangażowania przez Gminę podmiotu zewnętrznego, który na podstawie badań wskaże najbardziej skuteczne działania w celu rozwiązania problemu.	pismo z dnia 19.05.2016r. nr HK-551-6/19/15
08.07.2016r.	Pismo PPIS w Gorzowie Wlkp. do Starosty Gorzowskiego w sprawie zorganizowania narady z Gminą Witnica, WIOŚ, Powiatowym Lekarzem Weterynarii celem omówienia strategii i skoordynowania działań	pismo z dnia 08.07.2016r. nr HK-551-6/21/15
14.07.2016r.	Spotkanie w UMiG w Witnicy z przedstawicielami: PPIS Gorzów, WIOŚ Zielona Góra, PLW Gorzów Wlkp., Gospodarstwo I mieszkańcy Pyrzan i Białczyka <u>Ustalono m.in.:</u> konieczność przyspieszenia rozpoczęcia prac ekspertów z ZUT w Szczecinie, doraźna pomoc I - opłacenie zabiegów ddd, kontrola gospodarki odpadami na terenie ferm przez WIOŚ, program ustalony przez ekspertów z ZUT zostanie przekazany wszystkim organom.	Adnotacja służbowa z dnia 14.07.2016r.
21.07.2016r. 29.07.2016r.	Informacja UMiG Witnica do PPIS w Gorzowie o: - nawiązaniu współpracy z I - kontrolach posesji w Białczyku i Pyrzanach - nie stwierdzono nieprawidłowości pod kątem czystości i porządku, - brak zgody I opryski przeciw owadom, które miały zostać przeprowadzone z inicjatywy właściciela fermy	pismo z dnia 29.07.2016r. znak: SM.4/16
19.08.2016r.	Kontrola PPIS w Gorzowie w Gospodarstwie I nie stwierdzono nieprawidłowości. Na podstawie rejestrów stwierdzono, iż wykonywane są zabiegi zwalczania insektów (opryski wiat, posadzki pod klatkami, obornika na płycie).	protokół kontroli Nr HP 131/2016 z dnia 19.08.2016r.
2017 rok		
19.01.2017r.	Pismo PPIS w Gorzowie Wlkp. do UMiG Witnica o udzielanie wsparcia mieszkańcom przy zabiegach DDD	pismo z dnia 19.01.2017r. nr HK-551-6/29/15
06.02.2017r.	Pismo Burmistrza Witnicy informujące o przeprowadzonych kontrolach posesji w rejonie dotkniętym problemem - nie odnotowano nadmiernej ilości much	pismo z dnia 02.02.2017r. znak: SM-5520-1/17
03.07.2017r.	Pismo Burmistrza Witnicy do PPIS w Gorzowie z prośbą o interwencję na fermach	pismo z dnia 03.07.2017r. znak: WI.606.4.2017.MMar
26.07.2017r.	Kontrole PPIS: - - - Kontrole wykazały m.in. systematyczne stosowanie zabiegów	- protokół kontroli z dnia 26.07.2017r. nr HP 111/2017 - adnotacja służbowa z dnia 27.07.2017r.

	chemicznych (insektycydy, larwicydy).	
27.07.2017r.	Udział PPIS w Gorzowie Wlkp. w spotkaniu w UMiG Witnica z _____, która omówiła ekspertyzę dot. plagowych ilości much we wsi Białyzyk i Pyrzany. Jako główne miejsce namnażania się much wskazany został obornik spod klatek z norkami	
08.08.2017r.	Pismo PPIS w Gorzowie Wlkp. do właścicieli ferm _____ dot. konieczności poprawy dotychczas wdrożonych metod zwalczania owadów.	pismo z dnia 08.08.2017r. nr HP 744-50/17
25.08.2017r.	<ul style="list-style-type: none"> - _____ - przedłożono Program Zabezpieczenia przed Szkodnikami Sanitarnymi opracowany przez profesjonalną firmę oraz sprawozdanie i protokoły pozabiegowe, - _____ - właściciel poinformował o planowanym wprowadzeniu zabiegów przy użyciu preparatu biologicznego „BIOMUCHA TERRA” wiosną. 	<ul style="list-style-type: none"> - e-mail z dnia 21 sierpnia 2017r. - e-mail z dnia 25 sierpnia 2017r.
13.10.2017r.	<p>Spotkanie w siedzibie PPIS w Gorzowie Wlkp. z udziałem Burmistrza MiG Witnica oraz przedstawiciela WIOŚ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Burmistrz MiG Witnica poinformował o planowanym powołaniu sztabu kryzysowego, w ramach działań miałyby być przeprowadzane opryski na terenach poza fermami nerek, - Kontrole WIOŚ i PPIS, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki postępowania z obornikiem pozyskiwanym w hodowli nerek 	

W związku z pismem Lubuskiego Państwowego Lekarza Weterynarii z dnia 24 listopada 2017r. znak: ZZZ.913.4.2.14.2017 przedstawiciele LPWIS uczestniczyli w kontrolach przeprowadzanych przez przedstawicieli Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wlkp. 3 ferm zwierząt futerkowych, zlokalizowanych na terenie gminy Witnica i wskazanych przez LPLW.

W dniu 08 grudnia 2017r., pomimo podjęcia czynności kontrolnych wspólnie z przedstawicielami Lubuskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii w Zielonej Górze, Powiatowego Lekarza Weterynarii w Gorzowie Wlkp. oraz Lubuskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska nie przeprowadzono kontroli z uwagi a nieobecność właścicieli ferm. W związku z powyższym sporządzone zostały notatki służbowe, zgodnie z obowiązującą procedurą Głównego Inspektora Sanitarnego PT/01 .

Kontrole odbyły się natomiast w dniach:

- 11 grudnia 2017r. – f _____, działalność prowadzona przez: _____
- _____
protokół kontroli nr HK-551-438/2017 HP 260/2017;
- _____ – protokół kontroli nr HK-551-439/2017 HP 261/2017;
- _____ – protokół kontroli nr HK-551-440/2017 HP 262/2017.
- _____ prowadzona przez: _____
- protokół kontroli nr HK-551-25/18 HP 2/2018;

- protokół kontroli nr HK-551-24/18 HP 3/2018

, prowadzona przez:

- protokół kontroli nr HK-551-35/18 HP 5/2018;

protokół kontroli nr HK-551-36/18 HP 6/2018.

Kontrole przeprowadzone były przez osoby upoważnione przez PPIS w Gorzowie Wlkp. w oparciu o jednorazowe upoważnienia do kontroli, które zawierały m.in. właściwie przywołaną podstawę prawną przeprowadzenia kontroli, tj. przepisy ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej, dane kontrolujących, oznaczenie podmiotu objętego kontrolą, zakres przedmiotowy kontroli, przewidywany okres kontroli oraz pouczenie o prawach i obowiązkach kontrolowanego. Z uwagi na charakter kontroli odstąpiono od zawiadamiania podmiotów o kontroli.

Protokoły kontroli sporządzone zostały na obowiązujących drukach, zgodnie z procedurą Głównego Inspektora Sanitarnego – protokoły zawierają informacje o kontrolowanym obiekcie, zakresie kontroli, dokumentach ocenianych w trakcie kontroli, są podpisane przez osoby kontrolujące oraz kontrolowanych.

W każdym przypadku przeprowadzono oględziny terenu fermy, z zachowaniem obowiązujących zasad w tego typu obiektach, tj. w odzieży ochronnej (kombinezon i ochraniacze na buty). Podczas oględzin zwracano szczególną uwagę na obszary związane z realizacją zadań w zakresie zwalczania insektów, m.in. postępowanie z obornikiem, stosowanie zabiegów mających na celu ograniczenie występowania szkodników, postępowanie z karmą oraz z padłymi sztukami nerek i tuszkami poubojowymi. W sytuacjach wątpliwych zadawano wnikliwe pytania właścicielom ferm oraz proszono o przedstawienie dokumentów potwierdzających realizację wskazywanych działań czy sposobu postępowania.

Najistotniejsze ustalenie kontroli zawarte w protokołach sporządzonych przez przedstawicieli PPIS w Gorzowie Wlkp. przedstawiają się następująco:

11 grudnia 2017r. kontrola : . W ww. miejscu działalność prowadzona jest przez 3 gospodarstwa, tj.:

Obsługą ww. gospodarstw zajmuje się (

W trakcie kontroli, na podstawie dokumentów przedstawionych przez właścicieli, oględzin fermy oraz wyjaśnień osób uczestniczących w kontroli (informacji dotyczących wszystkich gospodarstw udzielała i ustalono, iż gospodarstwa prowadzą działalność w zakresie chowu zwierząt futerkowych o wielkości:

- stado podstawowe w liczbie (

samic oraz dodatkowo samce do rozrodu i samce rezerwowe (i samice rezerwowe (

- stado podstawowe w liczbie (

samic oraz dodatkowo samce do rozrodu i samce

rezerwowe (samice rezerwowe (

- stado podstawowe w liczbie

- stado
oraz dodatkowo samce do rozrodu i samce rezerwowe (

i samice rezerwowe (

Zwierzęta hodowane są w pawilonach

- pawilony nie są na stałe przydzielone

do poszczególnych gospodarstw.

Ocenie poddano i opisano w protokole kontroli m.in.:

Postępowanie z obornikiem

Według wyjaśnień właściciela fermy obornik spod klatek wybierany jest 3-4 razy w roku i przewożony na płytę obornikową. Powierzchnia pod klatkami przygotowana jest w następujący sposób: podłoże wyścielone jest grubą termoodporną folią, na którą wysypana jest warstwa piasku, na nią wyścielana jest (uzupełniana na bieżąco) słoma lub trociny, na które spadają odchody nerek. Według oświadczenia I folia została rozłożona na etapie budowy pawilonów, co wykonywane było stopniowo – pierwsze pawilony powstały w 2004r., pozostałe w latach 2014 – 2016. Podczas oględzin fermy w niektórych miejscach stwierdzono wystające z podłoża fragmenty folii. Po zebraniu obornika spod klatek ze względu na rodzaj podłoża (folia przysypana piaskiem) nie wykonuje się jego mycia, tak więc nie powstają żadne odcieki czy popłuczyny. Za każdym razem po wybraniu obornika podłoże pod klatkami posypywane jest wapnem. Według oświadczenia obornik ostatnio usuwany był w okresie wrzesień-październik 2017r. Obornik gromadzony jest na płycie obornikowej i według oświadczenia ww. osoby przekazywany jest 2 razy w roku podmiotom zewnętrznym – jego ilość oraz data wytworzenia nie jest ewidencjonowana, a przekazywane ilości określone są poprzez ważenie na wadze samochodowej znajdującej się przy bramie wjazdowej.

Płyta obornikowa w dniu kontroli była wypełniona w niewielkiej części, na powierzchni płyty oraz powierzchni obornika widoczne były białe ślady, po dezynfekcji wapnem. Płyta obudowana jest z 3 stron murowanymi ścianami o wysokości ok 1,5m, przy wjeździe na płytę znajduje się kanał odprowadzający odcieki z płyty do zbiornika bezodpływowego.

Obornik przekazywany jest I prowadzącemu gospodarstwo rolne, i

umowa zawarta przez ,

dnia 01.04.2011r. na zamianę obornika na słomę oraz według oświadczenia

prowadzącemu gospodarstwo rolne w I

- nie

okazano do wglądu umowy.

Przekazanie obornika w 2017r. potwierdzone zostało dokumentami handlowymi stosowanymi przy przewozie wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego

nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi lub produktów pochodnych kategoria 2, według których w miesiącu lutym 2017r. obornik w ilości 1 119 090 kg Według oświadczenia w miesiącu październiku 2017r. obornik zgromadzony na płycie obornikowej został odebrany przez jednak dotychczas podmiot nie otrzymał dokumentów potwierdzających przekazanie obornika.

Działania mające na celu niedopuszczenie do nadmiernego rozwoju i migracji szkodników do otoczenia fermy.

Ustalono, iż ferma posiada „Program zabezpieczenia przed szkodnikami sanitarnymi” opracowany przez Specjalistyczny Zakład Dezynfekcji, Dezynsekcji, Deratyzacji PUH

Program zawiera m.in. zasady systemu monitoringowego zabezpieczenia przed szkodnikami, zadania spółki i PUH, wykaz zatwierdzonych środków chemicznych, harmonogram czynności związanych z obsługą urządzeń do monitorowania aktywności szkodników oraz procedury: profilaktyka i zwalczanie gryzoni – od września 2016r., profilaktyka i zwalczanie owadów – od sierpnia 2017r., profilaktyki i zwalczania innych szkodników – od września 2016r., procedura profilaktyki i zwalczania owadów – instrukcja wykonywania zabiegów dezynfekcji opryskowej – od sierpnia 2017r.

Od 04.03.2014r. prowadzony jest Rejestr oprysków, w którym odnotowywana jest data wykonania zabiegu, użyty środek, w kilku przypadkach miejsce wykonania zabiegu oraz podpis osoby wykonującej zabieg. Na podstawie ww. Rejestru stwierdzono, iż w 2017r. wykonano łącznie 51 zabiegów zwalczania much na terenie gospodarstwa z zastosowaniem preparatów chemicznych (w protokole wyszczególniono terminy i nazwy zastosowanych preparatów). Ponadto w okresie od 10.07.2017r. 5 razy zastosowano biopreparat Biomucha Terra zawierający drapieżne błonkówki oraz wyłożono 6 razy pułapki na muchy (RedTop, FlyBuster). Biomuchę według oświadczenia wprowadzono pod ściółkę znajdującą się pod klatkami zwierząt. Aktualnie przy współpracy ze Specjalistycznym Zakładem Dezynfekcji, Dezynsekcji, Deratyzacji PUH

lokonywana jest aktualizacja procedury profilaktyki i zwalczania owadów, z uwagi na brak możliwości ochrony zwierząt przed pchłami i innymi insektami np. paszowymi przy stosowaniu biopreparatu Biomucha. W sezonie pułapki na muchy wywieszane są na początku i końcu każdego pawilonu oraz wokół ogrodzenia fermy, w dniu kontroli pułapki były już zdjęte. Pod wiatami rozciągnięte są sznury nasączone preparatem Agita, zamiennie stosowany jest MS Cy-Fly.

Przedstawiono faktury zakupu preparatów

W dniu kontroli w magazynie stwierdzono na stanie następujące produkty: Rapacid, Flubex 15 Flow, Agita 15WG 400g, Arbocel Lacti Gel, Gessan (do mycia utwardzonej powierzchni przy silosach paszowych), Furosan – preparat do dezynfekcji dla zwierząt futerkowych (zabija również larwy much), stosowany bezpośrednio w klatkach, formalina 35-38% do dezynfekcji miejsca usytuowania kontenera do gromadzenia tuszek po uboju – dezynfekcja wykonywana jest według oświadczenia na początku i na końcu uboju.

Od wiosny 2018r. planowane jest użycie zakupionych budek (do wglądu okazano fakturę potwierdzającą zakup) dla ptaków jerzyków.

W protokole odnotowano również, iż podmiot zaoferował okolicznym mieszkańcom wykonanie zabiegów chemicznych zwalczania much, zgodę wyraziło 5 gospodarstw domowych, a zabiegi na zlecenie wykonali

Specjalistyczny Zakład Dezynfekcji, Dezynsekcji, Deratyzacji Fast Protektor PUH :
według protokołu dezynsekcji).

Ponadto w protokole odnotowane są informacje dotyczące:

- postępowania z padłymi sztukami norek oraz z tuszkami poubojowymi;
- postępowania z karmą dla zwierząt;
- postępowania z nieczystościami ciekłymi;
- zaopatrzenia obiektu w wodę.

19 stycznia 2018r. kontrola fermy zlokalizowanej w

Ferma prowadzona

jest wspólnie przez 2 prowadzących każdy osobno działalność gospodarczą jako rolnicy indywidualni. Działalność rolna w zakresie hodowli norki amerykańskiej prowadzona jest od ponad 20 lat na całkowitej powierzchni ok. 1,4 ha. Stado podstawowe

..... Teren fermy jest ogrodzony betonowym murem o wysokości ok. 2 m, który wkopany jest w grunt na głębokość 0,5 m. Wokół fermy nie ma naturalnych barier z roślinności, np. w postaci lasu.

Na podstawie oględzin terenu fermy, dokumentów oraz wyjaśnień właścicieli fermy ustalono, iż:

- ferma zaopatrywana jest w wodę z wodociągu publicznego - okazano do wglądu umowę z Miejskimi Zakładami Komunalnymi Sp. z o.o.
- ścieki socjalne oraz wody deszczowe i popłuczyny z mycia kontenerów, w których znajdują się pojemniki z karmą, gromadzone są w pojemniku bezodpływowym - okazano do wglądu rejestr *Wywóz nieczystości płynnych*, w którym oznacza się terminy wywozu (1 raz w miesiącu).

Postępowanie z obornikiem

Hodowla prowadzona jest metodą klatkową w 21 pawilonach o różnej powierzchni. Podłóża pod klatkami wyścielone jest grubą termoodporną folią, na którą wysypana jest warstwa piasku i ułożona jest słoma, na którą spadają odchody norek. Według oświadczenia właścicieli fermy słoma jest dokładana w miarę potrzeby i okresowo przesypany wapnem hydratyzowanym (3-4 razy w miesiącu; wapno składowane jest w workach w kontenerze). Po całkowitym zebraniu obornika spod klatek ze względu na rodzaj podłoża (folia przesypana piaskiem) nie wykonuje się jego mycia, zatem nie powstają odcieki czy popłuczyny. Po wybraniu obornika w całości, co odbywa się 3-4 razy w roku, podłóża pod klatkami także posypywane jest wapnem. Według oświadczenia obornik wywożony jest z płyty obornikowej w okresie kwietnia i października. Płyta znajduje się bezpośrednio za ogrodzeniem fermy. Płyta jest wybetonowana, posiadająca z trzech stron ściany do wysokości ok. 50 cm, ułożona ze spadem w kierunku kratki ściekowej. Przy wjeździe na płytę znajduje się kanał odprowadzający odcieki. Pod płytą znajduje się zbiornikiem bezodpływowy. Do lipca 2018r. wokół fermy ma być wykonane drugie ogrodzenie, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Według oświadczenia obornik i gnojowica (spod płyty obornikowej) są wywożone 3-4 razy w roku na pola należące do właścicieli fermy, znajdujące się na terenie gminy Witnica i poza nią, zlokalizowane w odległości 10 - 30 km. Nie prowadzi się ewidencji wytwarzanego obornika, ani wykorzystywanego w celach rolniczych.

Okazano do wglądu dokument *Procedura gromadzenia i wykorzystania obornika pochodzącego z hodowli* (brak daty opracowania).

Działania mające na celu niedopuszczenie do nadmiernego rozwoju i migracji szkodników do otoczenia fermy.

Opryski przeciwko owadom (w tym muchom) prowadzone są przez pracowników fermy i dotyczą powierzchni pawilonów i wyposażenia. Przedstawiono Rejestr prowadzonych zabiegów dezynfekcyjnych zawierający datę wykonania zabiegu, nazwę i ilość używanego środka, powierzchnię w m² lub opis opryskanej powierzchni, podpis pracownika. Z rejestru wynika, że stosowano 2 preparaty owadobójcze: Muchex OKS (na larwy much) i Agita 10WG (na dorosłe muchy). Rejestr założono po zaleceniu – autorki ekspertyzy wykonanej na zlecenie gminy Witnica. Środki przeciwko muchom używane były średnio co 10 dni. Muchex OKS stosowany jest w miejscu wytwarzania i składowania obornika, tj. pod klatkami i na płycie obornikowej. Środek Agita jest stosowany na powierzchniach kontaktowych, tj. konstrukcjach pawilonów i na ogrodzenie fermy (od strony wewnętrznej). Według oświadczenia opróżnione opakowania po produktach biobójczych są przekazywane podmiotowi, u którego były zakupione – brak dokumentów potwierdzających przekazanie. W trakcie kontroli stwierdzono ponadto, że w magazynie środków chemicznych znajdowały się też inne produkty: Radikal do zwalczania much (granulat), Bros Supercyp na muchy (proszek), Draker 10.2 do zwalczania much, Eliminator na owady latające. Ponadto w magazynie znajdowały się 23 pułapki na muchy o nazwie EnterFly.

Przedstawiono także Program zabezpieczenia przed szkodnikami sanitarnymi opracowany 2014r. przez firmę DDD PHPU i podstawie umowy z dnia 01.03.2014r. zawartej pomiędzy podmiotem (.....) którego przedmiotem jest deratyzacja na terenie fermy uwzględniająca m.in. prowadzenie stałego nadzoru obejmującego kontrolę stacji trutek i ich wykładanie. W dokumentacji znajdują się m.in. protokoły profilaktyki i zwalczania szkodników (sporządzane comiesięczne od 03/2014 - 12/2017) i procedury zabezpieczenia przed szkodnikami. Program zawiera również plan rozmieszczenia stacji trutek zabezpieczających fermę przed gryzoniami.

Ponadto w protokole odnotowane są informacje dotyczące:

- postępowania z padłymi sztukami nerek oraz z tuskami poubojowymi;
- postępowania z karmą dla zwierząt.

25 stycznia 2018r. kontrola fermy zlokalizowanej Ferma prowadzona jest wspólnie przez prowadzących każdy osobno działalność gospodarczą jako rolnicy indywidualni. Działalność rolna w zakresie hodowli norki amerykańskiej prowadzona jest na całkowitej powierzchni (.....)

Ustalono, iż stado Ferma nerek funkcjonuje otoczona jest gruntem rolnym, a najbliższe zabudowania mieszkalne zlokalizowane są ok. 200 m od ogrodzenia fermy. Teren fermy ogrodzony jest pojedynczym płotem wpuszczonym w grunt na głębokość ok. 50 cm. Z jednej strony fermy znajduje się naturalna bariera z roślinnością w postaci lasu oddalonego o ok. 150m.

Ustalenia z kontroli:

Postępowanie z obornikiem

Podłoże pod klatkami pierwotnie wyścielone było folią, na którą wysypana została warstwa piasku, na wierzchu wykładana jest słoma, na którą spadają odchody nerek (obecnie według oświadczenia folia uległa zniszczeniu i obecnie słoma układana jest bezpośrednio na grunt). Słoma z odchodami jest wybierana 3 razy w roku i składowana na płycie obornikowej znajdującej się na terenie fermy. W dniu wizytacji nie stwierdzono obornika na płycie, na połowie powierzchni znajdował się piasek. Płyta betonowa, z jednej strony obmurowana ścianką wysokości ok 40 cm, z pozostałych cokolikiem wysokości do 10 cm. Odcieki z obornika kanałem spływają do podziemnego zbiornika. Po całkowitym zebraniu obornika spod klatek ze względu na rodzaj podłoża nie wykonuje się jego mycia, zatem nie powstają odcieki czy popłuczyny. Obornik wywożony jest we własnym zakresie na własne użytki rolne (15 ha) oddalone od fermy w odległości ok. 6 km

Działania mające na celu niedopuszczenie do nadmiernego rozwoju i migracji szkodników do otoczenia fermy.

Właściciele fermy prowadzą opryski przeciwko owadom (w tym muchom) samodzielnie. Stosowany jest preparat Bros Supercyp, zamiennie Draker 10.2. W dniu kontroli nie przedstawiono faktur zakupu – według oświadczenia znajdują się w biurze prowadzącym na zlecenie księgi rachunkowe. W dniu kontroli na stanie w magazynie znajdowało się jedno opakowanie produktu Draker 10.2 i 9 opakowań produktu Supercyp. Według oświadczenia zakupu produktów dokonuje się Do dezynfekcji powierzchni stosuje się Dezosan i według oświadczenia właścicieli fermy Polena JK. Do zwalczania gryzoni stosowana jest Nora Pasta wykładana w pułapkach (4 sztuki). Na owady biegające stosowany jest Afansept Pylisty. Wszystkie zabiegi właściciel wykonuje samodzielnie, nie prowadzi zapisów z wykonanych oprysków. Zabiegi wykonuje „według potrzeb”, na podstawie własnych obserwacji występującej na fermie populacji much. Nie posiada udokumentowanego programu zwalczania insektów. Prowadzony jest rejestr wykładania trutki do pułapek (od dnia 20.01.2005r. do 21.12.2017r.) uwzględniający datę, miejsce rozstawienia, nr karmnika, ilość i nazwa użytego preparatu. Trutka wykładana jest z częstotliwością 1 raz w miesiącu po 200g. Do lipca 2017 stosowany był preparat Nora Pasta, a następnie Toxan. Preparaty owadobójcze dodawane są do gniazda przed rozpoczęciem sezonu, oraz wykonywane są opryski całej powierzchni pod pawilonami. Według oświadczenia nie wykonuje się oprysków obornika składowanego na płycie obornikowej. Według oświadczenia opróżnione opakowania po produktach biobójczych przekazywane są podmiotowi, u którego były zakupione – brak dokumentów potwierdzających przekazanie.

Według oświadczenia, na terenie fermy w okresie od wiosny do jesieni, nie stwierdza się występowania nadmiernej ilości owadów, w tym much.

Ponadto w protokole odnotowane są informacje dotyczące:

- postępowania z padłymi sztukami nerek oraz z tuszkami poubojowymi;
- postępowania z karmą dla zwierząt;
- postępowania z nieczystościami ciekłymi;
- zaopatrzenia obiektu w wodę.

5.1. Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta:

Problem występowania plagowych ilości much na terenie gminy Witnica znany jest PPIS w Gorzowie Wlkp. od 2013r. W latach 2013 – 2016 działania podejmowane były w związku z interwencjami zgłaszanymi przez mieszkańców. Każdorazowo w takich przypadkach przedstawiciele PPIS przeprowadzali wizytacje posesji mieszkańców zgłaszających problem oraz terenu wokół ferm nerek, które według mieszkańców stanowią źródło występowania plagowej ilości much. Podejmowane były także próby kontroli na fermach, jednak jak wskazuje dokumentacja zgromadzona w tej sprawie w latach 2013 i 2015, właściciele ferm nerek

nie udostępniili obiektów do kontroli. W związku z czym sporządzono notatki służbowe na podstawie informacji przekazanych przez właścicieli. W aktach sprawy znajduje się protokół z kontroli fermy nerek zlokalizowanej w miejscowości ..., przeprowadzonej 19 sierpnia 2016r., jednak nie wynika z niego czy w trakcie czynności kontrolnych odbyły się oględziny terenu fermy, a informacje w nim zawarte są nieprecyzyjne.

W kolejnym protokole z kontroli ww. fermy, tj. z dnia 26 lipca 2017r. opisane są działania prowadzone przez właścicieli fermy w zakresie zwalczania much, tj. wymienione są stosowane preparaty i miejsca ich stosowania, jednak nie wskazano na jakiej podstawie powyższe zostało ustalone (np. czy odnotowywane są w rejestrze), nie opisano także szczegółowo postępowania z obornikiem. W tym samym czasie, jak wynika z akt sprawy, dokonano wizytacji fermy nerek zlokalizowanej w miejscowości ...

Ustalenia z ww. wizytacji sporządzono w formie adnotacji służbowej, w której odnotowano m.in. informacje na temat stosowanych preparatów do zwalczania much oraz postępowania z obornikiem.

Na podstawie wskazanych wyżej ustaleń wobec 2 ferm nerek PPIS w Gorzowie Wlkp. skierował do ich właścicieli pisma, w których m.in. zobligował ich do poprawy dotychczas wdrożonych metod zwalczania owadów na terenie fermy, z uwzględnieniem monitoringu skuteczności użycia środków do zwalczania owadów.

Wskazał także na konieczność opracowania i wdrożenia profesjonalnego programu higienicznego stosowanego do warunków funkcjonowania fermy z uwzględnieniem metod profesjonalnego zwalczania much w stosunku do ilości wytwarzanego obornika pochodzącego z hodowli nerek, który jest potencjalnym miejscem ich wylęgu. W odpowiedzi na ww. pismo I ... (z dnia 25 sierpnia 2017r.), iż planują wprowadzenie biepreparatu „BIOMUCHA TERRA” wiosną 2018r. Z kolei ...

... przekazało program higieniczny zwalczania much na fermie oraz procedurę profilaktyka i zwalczanie owadów, opracowane przez Specjalistyczny Zakład Dezynfekcji, Dezynsekcji, Deratyzacji PUH. (e-mail z dnia 21 sierpnia 2017r).

Na każdym etapie postępowania PPIS w Gorzowie Wlkp. współpracował z Urzędem Miasta i Gminy w Witnicy, m.in. przeprowadzając wspólnie wizytacje posesji mieszkańców.

W maju 2016r., w związku z licznymi interwencjami mieszkańców, PPIS skierował pismo do Burmistrza Witnicy, w którym wskazał na potrzebę współpracy z Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska oraz Powiatowym Lekarzem Weterynarii, a także rozważenie zaangażowania przez Gminę podmiotu zewnętrznego, który na podstawie badań wskaże najbardziej skuteczne działania w celu rozwiązania problemu. Skierowane zostało także pismo do Starosty Gorzowskiego w sprawie zorganizowania narady przedstawicieli wszystkich

zainteresowanych instytucji (Gmina, WIOŚ, PLW), celem omówienia strategii i skoordynowania działań. Spotkanie w UMiG w Witnicy odbyło się 14 lipca 2016r. – wskazano na konieczność przyspieszenia rozpoczęcia prac ekspertów z Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, doraźną pomoc – opłacenie zabiegów ddd, kontrolę gospodarki odpadami na terenie ferm przez WIOŚ.

Ustalono także, iż program ustalony przez ekspertów z ZUT zostanie przekazany wszystkim organom.

Kolejne spotkania w sprawie dotyczyły omówienia wyników ekspertyzy przeprowadzonej przez I

(27 lipca 2017r.) oraz spotkanie zorganizowane z inicjatywy PPIS (13.10.2017r.) celem omówienia wspólnych kierunków działań, obejmujących kompetencje poszczególnych służb i organów.

PPIS zwrócił się także do Państwowego Powiatowego Lekarza Weterynarii oraz Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o przekazanie informacji czy kontrole przeprowadzane na terenie gminy Witnica wykazały nieprawidłowości mogące mieć znaczenie w niniejszej sprawie. W tym zakresie w aktach sprawy znajduje się tylko pismo Powiatowego lekarza Weterynarii z dnia 11 lipca 2016r. informujące, iż doraźna kontrola ferm utrzymujących norki nie wykazała nieprawidłowości w zakresie postępowania z ubocznymi produktami pochodzenia zwierzęcego wytwarzanymi (obornik, zwłoki zwierząt) i wykorzystywanymi (karma) na fermie oraz pismo Delegatury WIOŚ w Gorzowie Wlkp. z dnia 25 lipca 2017r. informujące, iż kontrola nie wykazała nieprawidłowości w zakresie przestrzegania przepisów ochrony środowiska, które mogłyby być źródłem uciążliwości dot. występowania plagowej ilości much.

W odniesieniu do kontroli przeprowadzonych przez PPIS wspólnie z przedstawicielami Inspekcji Weterynaryjnej i Inspekcji Ochrony Środowiska należy podkreślić, iż kontrole zostały przeprowadzone prawidłowo z zachowaniem zasad obowiązujących w procedurze GIS PT/01. W każdym przypadku dokonano oględzin terenu fermy, a następnie odnotowano w protokole informacje dotyczące obszarów związanych z realizacją zadań w zakresie zwalczania insektów, m.in. postępowanie z obornikiem, stosowanie zabiegów mających na celu ograniczenie występowania szkodników, postępowanie z karmą oraz z padłymi sztukami norek i tuszkami poubojowymi. W sytuacjach wątpliwych zadawano wnikliwe pytania właścicielom ferm oraz proszono o przedstawienie dokumentów potwierdzających realizację wskazywanych działań czy sposobu postępowania.

5.2. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości:

Nie dotyczy.

6. Zalecenia lub wnioski dotyczące usunięcia nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania PSSE:

Należy wyegzekwować od kontrolowanych podmiotów dokumenty, które nie zostały okazane do wglądu podczas kontroli, m.in.: dokumenty (faktury) potwierdzające zakup środków przeciwko owadom, dokumenty potwierdzające przekazanie obornika, umowa na odbiór obornika, dokumenty potwierdzające przekazanie opakowań po produktach biobójczych, a także rejestry wykonywanych zabiegów.

Jednocześnie w kontekście wniosków, wynikających z ekspertyzy przeprowadzonej na zlecenie Burmistrza Witnicy i działań podjętych w związku z nimi przez hodowców, należy na bieżąco monitorować realizowane

przez nich zadania, mające na celu niedopuszczanie do nadmiernego rozwoju much i ich migracji do otoczenia. Pozwoli to ocenić czy wdrożone przez właścicieli ferm programy zwalczania owadów są skuteczne i przynoszą oczekiwane efekty. W związku z tym, iż powyższa ocena będzie możliwa z początkiem sezonu wiosenno-letniego, w tym okresie należy przeprowadzić rekontrole. Jednocześnie we współpracy z organami samorządowymi analizie i ewentualnej kontroli należy poddać pozostałe miejsca, które mogą być źródłem namnażania się much na opisywanym terenie.

7. Informacje o wykonaniu zaleceń lub wykorzystaniu wniosków, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia należy przekazać w terminie: 06 kwietnia 2018r., zgodnie z załącznikiem do niniejszego wystąpienia (formularz nr PK/WSSE-01-06).

Sprawozdanie z kontroli sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz dla PPIS w Gorzowie Wlkp., drugi dla LPWIS. PPIS w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania sprawozdania ma prawo przedstawić do niego stanowiska. Nie wstrzymuje to realizacji ustaleń kontroli.

W toku kontroli zgromadzono akta ponumerowane od 1 do 18.

KIEROWNIK
ODDZIAŁU HIGIENY KOMUNALNEJ STARSZY ASYSTENT
mgr Agnieszka Woźniczka
mgr Izabela Niekrasz
02.03.2018
(data, podpis osób kontrolujących)

KIEROWNIK
ODDZIAŁU HIGIENY KOMUNALNEJ
mgr Agnieszka Woźniczka
02.03.2018
(data, podpis i pieczęć Kierownika
komórki organizacyjnej)

KIEROWNIK
Zdziału Nadzoru Sanitarnego
mgr inż. Jolanta Musyła
12.03.18
do spraw kontroli)

Z upoważnienia
Lubuskiego Państwowego Wojewódzkiego
Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wlkp.
mgr inż. Jolanta Musyła
Zastępca Lubuskiego Państwowego Wojewódzkiego
Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wlkp.
12.03.18
(data, podpis i pieczęć LPWIS)

*podać komórkę organizacyjną

